

Este de trei ori în săptămâna: Mercuri, vineri și Duminică, cand o colo intră, și numai diumate, adică după momentul impreguiarilor.

Prețul de prenumerare:

pentru Austria:	8 fl. v.
" dimensiune de an	4 " "
" patru " "	2 " "
pentru România și Strainetate:	
pe an întreg	16 fl. v.
" dimensiune de an	8 " "
" patru " "	4 " "

Viena 24 jan./5 febr. 1867.

Mai, sa Imperatulu a primitu demissiunea ministrului de statu, a dñi Belcredi. Acést'a se asecura de tóte partile, fora a fi demintita. Se ascépta ca diariul oficiale se aduca demissiunea catu mai curundu, de óra-ce Escel. Sa a si incetatu a mai funtiuná.

Tóte informatiunile de pana acum'a consuna in descrierea causei acelei demisiuni, erá adeca divergintia de pareri intre Belcredi si ministrulu de externe d. Beust cu privintia la denumirea ministeriului ungurescu. Belcredi avea parerea ca elaboratulu comisiiunei de 67 a dietei unguresci, dupa ce va fi primitu de dieta, se-lu astérrna senatului imperiale strordinariu, si numai cu consiliulu acestuia se procéda in caus'a ministeriului ungurescu. La acésta procedura se credea Belcredi a fi indetoratu, dupa cele promise in manifestulu de septembre 1865. — Beust, spriginitu de membrii magiari ai consiliului ministeriale, representá parerea că guvernul trebue se denumésca ministeriulu ungurescu, delocu ce comisiiunea de 67 si-va finí lucrarile, si astfelu in asta privintia se prezenteze senatului imperiale strordinariu unu faptu complinitu, cerendu incuviintarea acestuia.

Fatia cu aceste pareri, d. Belcredi, mai superatu si de resultatele alegerilor dietali in tierile nemagiare, si de primirea nebucurósa a patentei din 2 ian. a. c. si-tienù de detorintia a-si dà demissiunea, dupa a careia primire am crede că d. Beust si cu elu dualistii sunt domnii situatiunei, daca asta creditia n'ar pu-meo la indoiala faimile multe despre venirea la ministeriu a dñi principie Carolu Auersperg, fostu presiedinte casei boierilor senatului imperiale, barbatu purure cu constantia in partifa centralistilor.

Acést'a e constelatiunea politica la Viena, pre candu in Pesta comisiiunea de 67 ajunse la incheiarea desbaterilor.

In Germania, tendintiele de unitate se manifesteza in tóte actele guvernelor. Popórale de médiadi si guvernatorii loru nu ascundu aceste tendintie. Diligintia se observa, dar entusiasmulu lipsesc, din causa că e mare multimea celor a ce credu că unitatea nemtieasca, sub comand'a suprema a Prusiei, se va intemplá pre cont'a libertatilor publice. Se audiu in asta privintia parerea unei foci nemtiesci: In cercurile de jos ale poporului domnesce linisce si indiferentismu, poporul are lipsa neincetatu de amenintare cu inimicul de la apusu (Francia) căci altmintre se retiene de la opulu unitatii. Si celu mai neprecepitul trebue se precépa astadi că néntiul stima libertatea mai multu de catu unitatea . . .

Din orientu sunt sciri numai despre asfaturile ce reprezentantele Franciei si cel'a a Angliei le dau turcului pentru usiorarea sortii crestinilor, — la cari Sultanulu se fie respunsu cu cuvintele parentelui seu: că e resolutiunea lui firma a fface ca suditii sci se nu se desclinesca

mai multu, de catu numai in casele de rogiuni.

De la diet'a Ungariei.

Siedint'a casei reprezentantilor din 4 fevr.

(+) Presedintele Carolu Zeyk deschidu siedint'a la 5 óre d. m. areta petiunile insinuate cari se strapunu la comisiunile respective, dupa aceste unu proiectu de cale ferata de la Oradea-Mare prin Clusiu — Brasiovu la Galati. Acestu actu subserisu de cati-va deputati se va tipari si se va pune la ordinea dilei pentru desbatere.

Apoi comunicandu-se o serisore a deputatului Kováts in privintia unei erori trecute cu vederea de comisiunea emisa pentru revisiunea societătilor, carea se predece acelei comisiuni, veni desbaterea causei deputatului Ioanu Maróthy in privint'a persecutarii lui de potera militara.

Precum am mai impartesit uodata, din epistol'a lui Maróthy adresata presidiului casei se vede că elu a fostu violatu in dreptulu seu de libertate, gendarmii voia se-lu prinda, dar i succese a se face scapatu si facendu acest'a cunoștu presiedintelui casei, acest'a a esoperat de la locurile mai innalte incetarea persecutarii lui.

Cas'a luandu acésta in serioasa consideratiune la propunerea lui Colomanu Tisza, decide oprirea veri-carei poteri de a viola salvalu conductu, libertatea personala a reprezentantilor tieri.

Ne mai siindu altu objectu siedint'a se fini.

Comisiunea institutoru publice in se remase mai departe pentru o consultare in privint'a objectelor tramitiende la espusetiunea de la Paris.

Pesta in 18/30 jan. 1867.

(+) Dle Redactoru! E lueru conoscutu, că comisiunca pentru afacerile comunue se grăbesce din respoteri a-si incheia lucrarea, primindu ea cu pré putine si ne-essentialie modificatiuni proiectulu elucratu de subcomisiune. Nu voi se-Ti scriu despre cursulu desbaterilor in acea comisiune, căci de aceea sunt pline foile, ei voi se-Ti descooperu — cum audu că se splica in unele cercuri mai nalte acea graba mare, cu carea pasiesce comisiunea. Se vorbesce adeca, că in data ce va fi gata acésta lucrare din partea comisiunei, va urmá denumirea ministeriului respondintorii, dupa aceea pe unu seurtu tempu, de vr'o döue septemani, se va prorogá dieta, pana adeca se se constituie si orienteze nouu ministeriu, era apoi cu conlucrarea ministeriului se va luá la desbatere in insasi dieta proiectulu comisianci in causele comune, pentru ca pe candu va fi adunatu si constituitu senatulu imperialu strordinariu, aceluia se se pôta propune proiectulu formalu alu dietei unguresci a sup'r'a causelor comune. Pe candu se tiene si se vorbesce asiè, si pe candu atari sperantie se nutresce prin scirile ce le respondesce si consiliulu de locutientia din Bud'a, anume tavernieul b. Sennyey, sciri dupa cari Ministeriulu ungurescu celu multu pana in optu dilo ar fi fapta complinita, era locutientia ari si avisata a-si aduce lucrarile asiè in rondu, in catu trei septemani se le pôta resemná ministrlor concerninti, — totu atunci se mai afla inca multi, multi, cari clatina din capu si — seu se indoesce, că va urmá intru tóte asiè, seu se indoesce că cele ce vor urmá, ma de ar fi ele, chiar precum se ascépta, vor se fie spre binele, pacca, multumirea patrici si a popóralor patrici! Intre pesimistii acesti-a Te rogn, Dle Redacteru, se nu numeri cumva numai pe te-matorii nemagiari, nici de catu; ei suntu mai cu séma magiari, anume barbatu insemnati din taber'a opositiunci; apoi se nutresce acestu pesimismu in mesura forte mare — prin denu-

mirea pripita a unui primat, in cari ómenii progresului si liberalismului adeveratu n'au chiar nici cata incedere, mai de parto prin cochetarea unoru corifei datatori de tonu din Vien'a cu — federalistii, cari sunt identici cu slavismulu, de carele magiarii nostri incepua avé unu respectu ce se apropiu de — frica.

— Totu in firu eu acéstea aflu că merită a-Ti spune, Dle Redactoru, că prin cercuri bine informate se auda vaierarea, cumea capacitatile de frunto din partit'a liberala nu vor se primésca, portofie de ministri, din cauza că tiene, cumea ministeriulu dupa constelatiunile actuale — nu va poté se aiba lunga viézia si — nu va fi in stare de catu a se sfaramá si depopularisá. Mai asta in fine si aceea, Dle Redactoru, că unii matadori magiari creda a face romanilor placere, ascurandu că se 'ngrigescu cu de a dinisulu, ca unu romanu spre tota intemplare se capete unu portofoliu, seu celu putinu unu scaunu in ministeriulu ungurescu, dar — adaugu, că de dlu Gozsdu — nu mai e vorba, ci se cérca altulu. Pe semne ar vré domniele loru se faca din aceste vörbe niscari mometele eftine pentru romanii din Ardealu, a nume pentru uniodni a-i nostri, pe cari ei dupa trecutu i tiene orbi de ambitiosi. — E, acum'a credu că Ti-am spus destule din acésta materia.

Ieră-mi acum'a, dle Redactoru, a atinge eu privintia la cele ce se manifestă adese prin corespondintie si discursuri private, dar mai anume se manifestara in numerulu din urma alu Albinei, in corespondint'a „De la Muresi“ — in privint'a portarei deputatilor nostri la dieta, a atinge in acésta privintia in seurtu numai atata, că — nu facu bine, n'au dreptu de felu, ei ce incérea a-o critisá pe aceea — necunoscendu fatalele impreguiaruri, in cari se asta ei incurcati, dar cari impreguiaruri nu se potu face obiecte de discussiune publica, celu putinu pentru acum'a inca nu, fora ca se devina si mai fatale si periculose. Fii convinsu, Dle Redactoru, că candu va poté fi informatu publiculu romanu despre adeverat'a situatiune, ce ni-a croit'a politie a inaugurata in vér'a anului 1865, elu va asta portarea deputatilor romani, pe catu e ea resultatulu combinatiunilor comune, de unica posibila. Adu-ti numai a minte, dle Redactoru, cum i critisá si invinuia pe deputatii nostri mai anu unu domnu intr'o fóia publica ca pe nisces ómeni ce nu-si precep detorint'a si chiamarea pentru că nu faceau la tota ocasiunea mare larma si scomotu. Curundu dupa aceea acel domnu intră si elu in dieta, apoi de atunci — nime altulu nu-lu intrece in tacere si retragere! Eu nu provocu la acestu casu, pentru ca se criticu daca s'ar poté prin acestu exemplu — pe criticii deputatilor nostri. Dicu deci, dle Redactoru: Se fîmu cu rebdare si se ne ferim a judecă pana nu conóseemu impreguiarile, era impreguiarile, daca nu le potem cerca in persóna, se nu poftim a le tranti pe fatia na-inte de tempu. —

Pesta in 2 fauru n.

(p) Minunatu lueru! Tota lumea scie că barbatii de incedere ai reunii deputatilor romani dñi Babesiu si Hodosiu, cu barbatii de incedere ai serbilor dñi Manoilovits si Miletits au combinato in buna contielegere unu proiectu comunu pentru regularca si asecurarea nationalitatilor si limbelor patriei, ba famosulu organu slavic din Praga, cu titulu „Politie“, aduce si unu reportu detaiatu despre acestu „proiectu comunu“ si lauda principiele si cuprinsulu, — era noi, ceialalti romani de aici, cari n'avem norocirea a avé mandat la dieta, dar avem de la Ddieu inim'a, ce ne face a ne interesa de caus'a nationala — celu pucinu in asemenea mesura, casí dñi deputati, ori catu intrebâmu si sciricimu, nu potem asta ceva siguru, cu atata mai pucinu potem eastigá vr'o copia de acelu proiectu. Apoi, se vedeti, cõbele, sciti cõbele cele negre, au si inceputu a-si cantá versulu cunoscutu; ele —

Prenumeratunile se fac la toti dd. corespondinti a-i nostri, si d'adrept la Redactori Josefstad, Langeasse Nr. 43, unde sunt a se adresá si corespondintele, ce privi Redactoane, administratiunea seu spedito, că vor fi nefrancate, nu se vor primi, éra cel anonimou nu se vor publica.

Pentru anuncie si alte comunicatii de interes privat — se respunde cate 7 cr. de linie, reperturile se fac cu pretiu scadut. Prețul timbrului cate 30 cr. pentru una data, se antecipa.

ALBINA.

Fabricen (Temisiór'a) in 15. ianuariu 1867.

Venim — desi döra nu tocmai competitii — se reportam onoratilor cetitori, serbarea santului serbescu Sav'a. Solenitatea e grandiosa. Tóte pravaliile in giurulu piatiului din

aintea beserioii S. Georgiu sunt inchise, ca in o di de norma. Bubuitulu tréseriloru premerge si acompaniédia ceremoniele indatinate la serbatori mai însemnate.

Curiositatea ne atrase si pre noi la sant'a beserica, ca se vedem se audim cum proslavescu serbii pre s. Sav'a loru in beserică năstra. Cultul divinu se tienă slavonesce cu ceremoniele indatinate la serbatorile cele mai mari, si fu petrecut de corul serbescu.

Sér'a se arangia, intru pomenirea s. Sav'a si in favoreea corului serbescu, — unu balu *cuvratu serbescu*. Despre acest'a — neavandu noi intrare — numai cele audite spunem a-deca, acel'a a fostu se puna cunun'a demonstratiunii serbilor din nenorocire inse facura numai unu *flasco* grosavu. Caci condutorii loru nisice teneri inesperti si esaltati, credindu că toti cei-ce mergu la beserica sunt serbi, si ne-sciindu dora că majoritatea e romana au cugetatu că toti cei ce au fostu la beserica, nesmin-titu vor fi si la balu: dara aci li se deschisera si loru ochii ca lui Adamu si Eva in paradis, si se vediura că sunt goi, aici li era concentrata tota intielegintia d'impreuna cu cetateneimea, si abia se afara, cu toti si cu toate — cati-va numai preste *dubudieci* de persone. Si acesta jurnal fatala sgudui in catva slav'a serbésca.

Permita-ne acum'a on. cetitori, a ne rein-torce era la beserica, si a aruncă una privire si in s. altariu. Aici vedem intre alti preuti serbesci ce serviau si pre unulu romanescu, pe *preutul romanescu din Maiere N. Adamovits*. No intrebaramu cum de a retacitui acestu preut de sub ierarchia romanescă ca se servésca serbesce, si inca int'ro beserica carea serbii cu fortia ni-au luat-o — int'ro beserica din carea au furatu serbii cartile romanesci si ni-au eschisul limb'a, — int'ro beserica, carea a fostu martora atatoru suferintei si batjocurii ce ni se facura din partea sorbiloru, si pentru a careia recastigare ne mai luptam? Dara ni aduséramu a minte că si DSa e *serbu* si ca atare nepotendu proslaví pre s. Sav'a in Maiere, fiindu că poporenii sunt romani, veni aici la noi spre a-si mai usioră inim'a eea plina de duhu serbescu — adeca a venit se ajute sorbiloru in contra năstra. Primésca dara parinte N. Adamovits aduncă năstra multiamita pentru loial'a lui portare manifestata cu aceasta ocasiune! Nu scimu ce diu la acesta fratii no-stri Maieren; dara scimu că de la despartire inoáci, densii necurmatu se opintescu a se eu-rati odata si acesta mai de pre urma rugina a ierarchiei serbesci, — si nu odata au facetu cuviintiosii pasi la locurile competente, spre a li luă din cărca pre acestu pastoriu strainu, care nu li posiede increderea si care nutresce din sudorea poporenilor sei romani mai vre-o 4—5 serbi: „*din cause inse binecurentate*“ (?) se află de „*vrednicu*“ si pre venitoriu a se lasă in medilocul loru. Apoi am observat cù asemene sorte au mai multe comune romane pre candu noi nu cunoscem comuna serbescu unde ar fi macar numai unu preut romanu, ba vedem cù serbii — foră de a mai colindă pre la usiele unor domni — chiaru si in comunele mestecate, indresnescu a ni eschide preutii din beserica, cum s'a intemplatu si in becerică de aici de la S. Georgiu cu admini-stratorulu protopopului romanescu. Ne mirăm că prelatii nostri besericesci nu potu eastigă validitatea mai inaltelor ordinatiuni, ca se se curme odata astfelu de abusuri, pe candu vla-

dic'a serbescu sciù eșeptu sorbiloru din Chi-nezu restituirea drepturilor nedrepte ale loru.

Adeca sértea comuneloru mestecate e cam totu acă, care a fostu si sub ierarchia serbescă de nu cunua mai rea; — că atunci celu putienu jacea sorbiloru intru interesu a ni face dreptate ore cum căci se temeu că se vor nasco certo religiunarie si-si vor perde turm'a, acum'a inse densii ne persecutédia si bajocurescu si nime nu ne mai apera.

Dara se lasămu acum'a comunele mestecate, că acele si asiá devinu préd'a sorbiloru, ci se vedem cum stau trebile celor'a latte comune romane, si in genere ce folosu ni-au adusu des-partirea, nă banatienilor?

Noi aseptam ca dupa despartiro se se conchiamem unu sinodu, si acoló se ni organi-samu causele năstre besericesci si scolare cele asiá de cutriate de ierarchia strana — aseptam in totu privintele o era noua, o era mai fericitore. Vedem inse că in Banatu totu sunt acolo, unde au fostu si mai nainte.

Dospre serbi diceam că ni dau preoti mogieci ca se ni impedece si amortiesca desvol-tarea spirituale; dara ce au peccatum San Mihailu romanu si Mosinitia, nisice comune serace, unde abia so sustienu preutii de mainante, de li se mai dede: mai pe anu, mai cate unu preutielu, care abia ar si fostu aptu, pentru genera-tiunea de la inceputul seculului trecutu. Séu nu sunt in Mosinitia *destulu duoi* preuti si in San Mihailu *trei*, toti inoa la potere? Cu dorere am intielesu că si fratiloru nostri de aici de la beserică St. Ilie inea li se va dă unu astfelu de *eemplariu raru!* Li compatimim — si ne compatimim! Vai de lumin'a ee o vor reversă — astfelu de luminiatori! Potemu noi infinitia o mija de asociatiuni totu pentru inaintarea culturei poporului nostru, daca n'a-vem cultivatori *intre* popor: poporul nu va inainta. Acesta mai bine o potem observă din diferint'a intre comunele germane si romane, ba in comunele mestecate cu germani chiaru si din esteriorulu caselor germane de cele ro-mane. La germani vedi cas'a in stare buna, varuita, ingradita, recusitele de economia in celu mai bunu rondu, cai buni frumosi si viptu bunu regulat; pre candu la romanu totu-su din contra. Acum'a intrebui de ce a remas romanul inderetu? séu a datu Ddieu néntiului mai multe si mai bune facultati de catu roman-nului? — si néntiul e omu cas'i romanul, si nu e eu nemica mai multu inzestratu de la natura de catu romanul; are inse scoli bine organizate, si numai cate unu preut, inse acel'a apoi e *preutu*, carele mai bine pastoresce turm'a sa, de catu 4—5 de ai nostri, cari abia traiescu unulu de altul, si asiá lasati sörtei loru, sunt avisati a prendre de cărnele plugului si facandu-se plugari, chiamarea loru preutiesca devine numai *secundaria*. Nu trebuie dara se ne miram că suntem asiá inderetu, pentru că neci cei ce posiedu calitatile recerute pe langa o astfelu de organisare, nu si-au potutu, — nu-si potu, — neci si-vor poté candu-va imprimi misiunea loru eea adeverata, care for de indoială se esteind ceva mai departe, de catu numai a face *molitva*. Cu unu eveniment de la preutu depinde cultur'a poporenilor sei.

Daca dara voim se inaintez poporul, apoi dee-i-se si preuti *apti* era nu de cera cari numai surupa vedi'a intregei preutimi ce si asiá destulu e de seadinta, — si numai li inu-liesc numerul celu si asiá *destulu* de respec-

tabilu. Asiá inse nu se reduc parochiele! si domine catu de ardienda ni e lips'a de o reduc-tiune a parochieloru, for de a careia eșeptuire si realizare, necicandu nu ne vom poté castigá preuti apti, era for' de acestia — in *secolulu al XIX* — abia mai credem cù ne vom poté fierici.

Spre ce scopu se primescu dara si acum in teologia multimea de clerici, d'intre cari dora neci a diecea parte nu posiede calificarea prescrisa de inaltulu guvernă? Si din ce motive nu se potu respectă acele ordinatiuni salu-tarie?

Forte manguiati ne-am somt'i daca la in-trebarile aceste, ni s'ar respunde, eu asiá felu de motive, in cari am poté si noi diari tient'a adeverate dar forte misteriosei tendintio a competitintilor.

Erte-no on. cetitori, că for de voi'a năstra ne abaturam intr' atat'a de la tema, dar noi inca suntemu numai ómeni, si omulu celu ee sufere totdeuna asta inlesnire daca si pote versá lacremele pre sinulu fratiloru sei; dar si altecum pe la noi precum si in totu partile Banatului aceste sunt tem'a conversarei de totu dilele; căci in totu dilele totu mai durerosu semtimu de ceta lipsa ni-ar fi unu Sinodu generalu, care se puna odata capetu veri caroru apucaturi daunose.

Mai mulți fabricani.

Arad, 29 jan. 1867 n.

(Caracterul adunarii generale a asocia-tiunii nătiunale din Aradu si inca mai ceva).

„... Caracterul scientific nu-i potu atribui, pentru că afara de disertatiunca lui Besanu, ceialalti numiri intru nimica nu s'au ocupat de sciintie. Afara de aceea, dupa cum mi se pare, culturei poporului i se da satisfac-tiere prin impartirea ajutoriilor la tenerii studinti. Eu eugetu, că poporul mai tare s'ar cultivă prin scările d'agricultura, si dupa pa-rearea mea, poporul are nainte de totu lipsa de cultur'a care i da medilocile d'a-si procură cele de lipsa cu inlesnire si intr'unu modu practic si rationalu etc. etc. . .“

Acesta eet'si in Nr. 4. alu Albinei din corespondint'a dlu Luncanu, la care am peste totu a observă aceea, cumca ori-ce caracteru se va atribui adunarii generale, pana atunci ce Asociatiunea nationala-si va tiené adunarile generali intre marginile statutelor sale, si va procede catra secpulu salutaru — fatia cu vitregulu tempu — spre multiamirea corporatiunei intregi, — o vóce senguratica putiu apesa in cumpen'a *opiniunei publice*.

Nu me potu iniția cu pararea desvoltata in cele citate, nu numai pentru că sta in desonantia cu opinionea publica a asociatiunei na-tiunale a careia effuntia e rezultatul adunarii generale, ce pe dlu corespondinte nu-lu inde-stulesc, si prin ce isolandu-se cu convingerea sa de corporatiunea intréga, fara se observeze, senguru ascute armeli celor'a ee, desii pe ne-dreptu, i dieu că nu e romanu bunu, ei mai alesu pentru că o parare divergentă, fie catu de rationala, pentru interesulu publicu numai atunci pote profită ceva, daca se face cunoscata la timpul seu, inse nu dupa ce adunarea genera-tala, care respectă orice parere, si-a finit lu-crarea sa spre multiamirea comuna.

La aceea „cumca afara de disertatiunea dui Besan ceialalti membri in nimic'a nu s'au ocupat de sciintie“ am a observă numai atat'a cumca cand a-si sci că bravulu nostru cem-bru D. Mihailu Besanu, numai ca membru ale asocia-tiunii si de candu pôrta sarcin'a dire-gatoriei publice a inceputu si prelucratu diser-tatiunca sa provocata, atunci pote că mai mult membri insarcinati cu oficiu si cari au receru-pregatire de a poté fruptiferă pe campulu lite-raturei, s'ar astă atinsi prin reflesiunea eviden-ta dui Luncanu, că cu diliginta privata astă de pucinu au contribuitu la formarea pretin-sului caraltru scientificu.

Dare mai mare dorere, că atunci candi in corporatiunea acésta ca membri sunt uniti atati fi ai natiunei, betrani, barbatii, junii, tenorii din munti si din campi, fara privire la facul-taten spirituala, numai se li jaen la inima cul-tur'a poporului romanu, totusi pre dlu Luncanu din Aradu carele cu frumosete-i sciintie nede-negabile e chiamatu a fruptiferă forte multu pe campulu literaturci, nu l'avemu in acestu falancu alu nostru, ci trebuie se-lu audim vorbindu de cele ce se intempla dupa informatiune defec-tuoasa, opinandu deodata preferint'a sechelor de agricultura fatia cu cele ce au facutu adun-area generala. Inse lasu dorerea nemotivata si trecu la opiniune:

Candu poporul nostru romanu dupa propo-riu-numea numerului seu ar ave destui bar-bati, cari se potu ocupă de sciintie, arte, agro-nomia etc. si tener'a năstra asocia-tiune natiunala de aici, ar despune cu capitalulu recorutu, scri-i s'ar ivi vre-unu Széchenyi: la tota intem-plarea ar fi bine venit adunarii generale a se-ingrigi si despre asiá ceva, ee doresce dlu Lun-canu, adeca despre Agricultura; ince standu le-erulu toc'ma din contra, adunarea generala tro-cuta acomodata jurstiloru s'a ingrigit pe langa rubrica principala de a impartă ajutorul la tenerii studinti, ca la atati fitorii apostoli ai culturei poporului romanu, inca si despre alti factori ai culturei, pecunii despre medilocirea infintiarei unui gimnasiu de statu cu limba romana, in privint'a institutului de invetia-men-tu preparandialu din Aradu, despre dela-turarea pedecelor, co pe di ce merge intr'unu modu suprinditoriu se opunu folosirei limbii romane si despre altele care se potu vedea in Nr. Albinei 103. si 104. si pana ce se voru publică protocolele adunarii generale in tota estensiunea, despre ce inse corespondint'a citata nu amintiesc, ba chiar negă că sar si intemplatu ceva.

La anul 1772. sub Federicu II. per-diendu universitatea de Halle pe Klotz profesorulu celu mai renumit, ministrul de statu (Zedlitz) d'intre cei ce erau candidati de urma-tori reposatului, dede preferintia lui Schreder de la Universitatea din Lipsa, si-lu recomenda-regelui ca pe unulu de la care deovata si ar ca-stigă tenerimea cunoscintie in *economie* etc. etc. la ce regele i dede din cuventu in cuventu acestu respunsu autografu: „Die Öconomie ler-net man bei den Bauren, und nicht auf Uni-versitäten, man muss suchen einen guten Lite-rateur in der Stelle des Klotzen zu kriegen, und keinen Öconomie als einen Bauren, der weiss mehr davon als Teoristen.“ Büsching pag. 77. Cu cate universitati se faliá degiá po-porul germanu, cand dede renumitul reg-e cunoscute de literatu acésta resolutiune? si unde sta astadi totusi poporul germanu in cultura; si noi, cari si astadi mai avem inca a ne lupta-

FOISIORA.

Din almanacul „*Fenice*,“ ce-lu va edá societatea de leptura a junimei romane din Oradea-Mare, reproducemus de proba urma-toriele poesti, de la Elia Traila:

Fluturelul de sera.

Intr'o sera la lumina
Stam in triste cugetari,
Si priviamu flacar'a via,
Cum ardea c'ò radia lina;
Eu cu negre meditari,
Pre aripi de fantasia
Totu plutiamu prin sferi sublimi,
Si prin pesceri de-adancime.

Candu unu fluturel de-oata
Mi se-arata falsafandu,
Si candel'a mea aprinsa
O incungura totu rota,

Cu placere suraindu,
Pana iute-o si atinsc,
Si vieti'a sa plapanda
O fini 'n lumin'a-ardienda.

Er pre faci'a mea palida
Unu pâriu de lacrimiori
Se versă ca ploia blanda,
Căci o flacara perfida
A'nsielatu prin dulci fiori
Si-a mea anima sboranda,
Se se scalde-in focu de-amore
Si se arda pana more.

Catru o flica romana.
Esti suava fetisiora,
Ca visulu neturbatu,
Esti sprintena, usiora,
Ca mnelulu nentiereatu.
Esti lina romanecu,
Ca ceriulu far nuori,
Esti frageda, blandutia
Ca aur'a din diori.

Esti visu de poesia,
Pre tine te adoră,
Tu tipu de fantasia,
Primesc-alu meu amoru!

Donéza-mi a ta mana,
Tu mandru angerasiu,
Căci sci'u esti romana,
Si eu sum romanasiu.
Se-mi fii tu ursitoria,
Si ca pre-unu talismanu,
Te voiu scuti'n amore,
La pieptu fidelu romanu! . . .

Cum sfica?! de mania
Vedu ochii-ti schinteiandu;
Si 'n orb'a ta trufia,
Te miri de ee ti-comendu!
Guril'a-ti de granatate
So strimba in modu grotescu,
Si-acento 'ntarijate,
Audiulu mi lovescu.
Cum! scumpa porumbiora,
Uitat'ai limb'a ta,

Ce dulce-odiniora
In leganu te adi?
Fiiint adorata!
Stelutia de la-apusu!
Natiunca mea amata,
Au alta te-a produsu?!
Tu ridi, hah! copilita,
De ce'a ce ti-vorbescu!
Tu nu esti dar mladitia
Din pomulu romanescu?!
Tu ridi, hah! apostata,
Tu esti dar unu demonu,
Chiaru limb'a-ti te arata,
Cu neciopliti-i sonu.
Tu ridi, hah! ticalosa,
De limb'a lui Traianu,
De ginta ta faimosa,
De numele romanu!
Fii dar afurisita,
Blastemus pe capulu teu,
In veci fii urgisita,
De omeni si de Dieu.

chiar pentru existența națiunala, cei ce audim în totă dilele aruncându-ne în ochi acelui aderu, că n'avemt intelligintia, noi se tienemt înființarea scărlei d'agricultura, de cea mai urgență necesitate pentru cultură poporului.

Pentru ce n'a preferit Guvernul României, care despune de mediile cele necesare mai decurend în locu de cele 300 de scoli comunitare și înființarea scărlei de Agricultura, dacă prin acele mai curendu s-ar potă ajunge scopulu culturii poporului? Avemt noi unu legiu de preparandii absoluti, cari în institutul preparandial si au castigat cunoștințe Agronomice, dar totuși nu mare sboru se da culturii poporului nostru în astă privintia, pentru că ei mai multi n'au neci pomeria pentru ultuitu, neci pamentu de semenatu.

Cand Virgiliu în georgicale sale, fară se fie studiatu teoriă agronomiei, după conceptul de astă după cunoștința practica a datu străbunilor romani lucratorii de pamentu acăstă instrucție.

At prius, ignotum ferro quam scindimus aequor,
Ventos et varium coeli praediscere morem
Cura sit, ac patrios cultusque habitusque locorum,
Et quid quaeque ferat regio, et quid quaeque recuset.

Mai antau a cantatu despre starea lucratorului de pamentu: „Illius immensae ruperunt horrea menses.“ Ce astă despre pucini lucratorii de pamentu ai potă cantă, căci vrendu nevrendu aru trebu se se vacte: Vino birafulu cu carulu, duce totu mi lașa amarulu.

Sunt dări dle Luncanu si alte stavile ce impedeau bunastarea materială, care ar dă mai mare sboru si la cea spirituală, asiā stavile de care multi ar fugi nu numai la muntele sacru ci ar luā lumea in capu se o pótă. Delaturarea pedecelor culturii in impreguiarile de facia si intre marginile statutelor asociatiunii noastre după a mea parere numai prin crearea unei intelligintie catu de mare se potă intemplă, pentru că si corpulu fizicu numai atunci potă jocă in vieti a sociala vreo rolă corespundetore demnitati omenscii, si potă grăbi catura destinulu seu in paralela cu celelalte, daca posiede potințele spirituale in intregimea lor, potințele spirituale facu in corpulu moralu alu poporului nostru intelligentă, cu a careia intregitate numerică inse nu ne potem laudă satia cu poștele coloconitare; in urmare langa ajutorarea si crescerea tenerilor studenti lipsiti de mediile inaintarii, necesitatea ingrijirei despre inlesinarea castigalui, practicitatea si ratiunalitatea modrului pentru presentu după parerea mea are se dovina de lucru secundariu, ori catu de salutariu ar paré acel'a naintea coloru ce dău preferintia absoluta teorici. Agronomia ne obvine la cultură poporului ca unu factoru folositoru, era intelligentă de lipsa, si nepotendu-ne camdeodata apucă de amendoi, arc preferintia celu de lipsa,

Cumea asociatiunea națiunala din Aradu se folosesc de totă mediile cele ce le are spre ajungenea scopului seu, se vede apriatu si din despusețiunea adunarii generale mai de curendu, privitor la deplinirea definitiva a postului notarialu alu directiunei, in urmavea careia directiunea asociatiunii amesuratu autorisarii primite de la aceeași adunare a deschisul Concursu pentru acestu postu, avendu recurrentii a documentă că densii au desteritate in stilistică romana, sunt versati in literatura si cunoștu manipularea trebilor de Cancelaria.

Pe noi, cu privire la calitatile recerute de la cei ce voiescă a ocupă acestu postu, si la beneficiul statorit, ne inbucura sperantia, că adurarea generală prin dispusețiunea atinsa, in person'a celu ce va fi chiamat a ocăpă acestu postu notarialu, a voitu se dobandește unu factoru deschisit, care pe langa manipularea lucrărilor cancelariei atingătoro de notariu, se se ocupe eschisivu numai cu cele ce privescă la scopulu asociatiunei, anume spriginitu si in legatura cu facultatile, care cuprinde in sine acăsta asociatiune, se fie in stare sub auspiciile asociatiunei a direge aice in Aradu o făia romana, car ar si catu mai de curendu de a se înființă, ca in paralelu cu prosperarea asociatiunei se dee culturii poporului nostru romanu in totă ramurile unu sboru poternicu „si se fie ca unu pomu resadit langa isvōnele aperloru, carle va dă rodulu seu in vremea sa, si frunziu lui nu va cadă, si totu ori cate va face voru sporă.“

Ioane Goldisiu.

Naseudu, 16 diec. 1866.

(Incheiaro.)

Am facutu opusețiunea Dlu Vicariu, — marturisescu; opusețiunea mea a fostu inse in dreptata in contra presedintelui comitetului, si de o natura loiala si nationale; căci vediu că slabitiunea Dsă dete ansa Inclitului Oficiolatu distriptuale, a se amestecă in administrareea fondurilor granitieresci, a destitutu amplioati casci si a pune altii in locu-le, a lăua bani den case si a-i duce la cas'a de pastrare din Clusiu, etc. totu foră a mai intrebă de comisiunea administratore ori de comitetu. Acestu „prejudiciu“ potă deveni forte fatale pentru tempulu, candu in fruntea distriptului ar stă unu strainu — neromanu; o temere den parte-mi care nu jace in regiunea nepotintii. Afora de acestea studiintii granitieri dein Borgou, cari studiau la alte gimnasi si nu in Naseudu, nu au dreptu a pretinde stipendie din fondulu centrală scolasticu, era fondulu de „monturu“ séu de stipendie, la care au dreptu si acestia, se gata — mirare! tocmai atunci, candu veniau la ronda studintii Borgoului. Faptele vorbesc!

Ecă cursulu celu adeveratu alu lucrului! Inimicii adeverului si ai dreptati se incărează apoi a incurca, a schimosi lucrulu, ca se pótă suscipiu.

Daca am disu că donumindu profesori la gimnasiu, se se uite la abilitatea speciale, era nu numai la — reverenda, atunci in lume se buciuma, că eu asiu fi zarit in totă acestea cercarea unei „propagande“ si asiu fi in contra preutimie preste totu; daca am propus si comitetul granitierescu a primitu, ca posturile unor amplioati superflui si comisiunei administratore se se casseze, apoi acăstă crasă e ura in contra „barbatilor meriti“, daca comitetul granitierescu accepta propunerea mea, spre a alege la comisiunea fondurilor presedinte propriu, era nu pre col'a alu comitetului, si a-nume, intru interesulu contolei si discusiuncti libere, atunci propunerea mea a urmatu din ura catura Rev. D. Vicariu, ba catura intregulu statu preutimie, desă asiu potă documentă, că in mie'a-mi sféra de aptivitate am lucratu pentru unii madulari ai acestuia foră asemenea mai multă, de catu cei ce mo inculpa si se uita preste umeri la fratii de la sate, cari pórta

greutatile dilei, lucrându cu succesu in vi'a domnului; am lucratu, inse nu dora pentru că sum numai fiu de preotu, cum i place Dlu Pavelea a aruncă nu foră malitia, ca se dea calumnioru sale o colore si mai intunecosă, — ci pentru meritele cele mari ale preutimiei noastre, la care inse Dlu prof. gimn. si Ases. cons. Leone Pavelea pana acum'a inca nu are nice o parte, pentru că Dsa numai in a. 1863 se radică de pre banchile scărlei; de altecum indreptandu-se, ni da forte frumosă sperantie in viitoru.

Se venim la obieptu!

Nu cumva Dlu Pavelea crede si aceea, că eschiderea mai multoru preoti prè venerati din comitetu inca e lucrul meu?

Domnule prof. gimn. si asesoru const.! La „ur'a si inversiunarea“ ce-mi arunci facia cu Rcv. Domnu Vicariu si cu alti „barbatii meriti“ — schiciati mai susu — debue se-ti mai repetescu inca odata, că eu nu am avutu nice odata a face cu Rev. D. Vicariu ca atare, fora senguru numai cu neajungerile presedintelui comitetului, si a acelor'a, cari tragandu lezi din sudoreea granitierilor, li place a se lasă numiti „meriti“, pretindendu eu de la densii ca se satisfacă numai increderei puse in ei.

Atatu Dta, catu si Dlu Vicariu nu-mi veti potă negă, că in vieti a privata, nu am fostu cu totă stim'a si reverint'a catra DV'stra.

Nu e inse vin'a mea că venim in opusitione si anume numai candu e verba de onoaruri, posturi, salarii si alte accidente, care ne aduce aminte de lipsa, poclonu, bairamu, gostinaritu, masaritu, diesina, oeritu, vacaritu, napastea, fumaritu etc. de ale moldo-romanilor.

Quotisatiunile, după care ne intindemu man'a asiā imperativu, dreptu recompensiune pentru „meriti“ nu mi-a placutu nici odata.

De altecum debue se sefii, cumca adeveratii fundatori meritati, se află dicuitati, si maretiele umbre ale nemoritorilui Marianu, carle a fostu adeveratulu autore morale alu institutiu-niloru nóstre, au devenit objectu de certă publica.

Nu numai „barbatii“ Dta au „merite“ facia cu distriptulu, — ci si altii, dora inca mai multu, fora ca se se sbuciume după salariu; inse facia cu meritele adeveratilor barbati, debue se tacemu cu totii, si se recunoscem, că am venit la totă numai cam la de „gata.“

Domnule prof. gimn. si Ases. const.!

Totu omulu debue se pörte conștiintăa insemnetatii sale, in sine; sciindu, că adeverat'a amore pentru progresu, debue se se baseze si pe marinimositate si sacrificare, era nice odata, pe — egoismu.

Nu voi prin acestea se denegu, nice se miciorescu meritele nimenui, pretindu inse, ca aceleia se se reduca numai la adeveritatea loru faptica.

Chiaru in casulu meritelor adeverate, se vedem cum se esprime la a. 1802 Carnotu ca membru alu tribunalului, vorbindu in contra consulatului pe vieti si a imperiului!

Avendu densulu „adeveratele“ merite a le lui Bonaparte in antea ochilor, éca ce dicea in tribunalu:

„Facia cu ori ce serbitie facute do unu cetătinu patriei sale, — recunoscintia publica si aro marginile sale, care a le pasă, nu ieră nici mintea nici onórea.

„Daca cetătinul acăstă a restauratu libertatea publica, si a intemeiatu fericirea pa-

triei, — se potă se-i fie atunci recompensiune chiaru sacrificarea fericirei si libertății acesteia?

„Nu va se diea acăstă a nimeci lucrurile sale, daca cineva si-face „proprietate“ patri'a sa, a careia libertate a sustinut' elu?

„Generalului Bonaparte s'a incredintat paladiulu libertatii, si elu a jurat a-lu aperă. Tienendu-si densulu promisiunea acăstă, — a corespusu numai asteptariloru națiunii.

„Elu se potea acoperi cu gloria nemoritorie, — dar in locu de totă acestea, ce vedem acum'a? O propunere de a-lu investi si a-i da o potere suverana si ereditaria, — care i-a fostu spro administrare numai incredintata!“

Se nu se ingomse nime cu asemenearea acăstă. Eu o am citat — numai ca indreptariu in casulu adeveratelor merite, cu care ni se tamaiéza asiā bogatu!

Te intrebă numai Dle prof. gimn. si Ates. cons. că ce vei dice la meritele barbatilor Dta, facia ou indreptariul ce nilu da Carnotu cu acele merite, despre care vorbesc; merite adeverate si in fapta măretie, ca si autorele loru, — éra nu ca cele memorate de Dta, care debue se le cauti cu lamp'a lui Diogene, ca se le poti aflată numai, se tau in se, ca se le poti clasifica in ordinea lucrurilor ce deurgu.

Prin urmare, apelarea Dta la „meritele barbatilor“ Dta, mi vine tocmai ca si candu Greculu de astă ar apela la Marathon, séu palicarii albanei ai lui Grivas, la eroismulu lui Scanderbegu.

Am iubit Dle prof. gimn. si ases. cons. calea drăpta, neinteresata, si am mersu pre dens'a chiaru cu sacrificio mari pentru persoanele, urmandu senguru numai convingerilor mele; nu m'am intiolesu nice odata, a trage castaniele dein focu pentru altii, cum o facusi acăstă Dta cu articolul de susu.

Asiu potă infiră mai multe neajunsuri, ca cele memorate, asiu potă aminti — numai deintre cele cunoscute — că in man'a tuturor provocarilor, ce se facera Dlu Vicariu den totă partile, densulu detoresce si astă ratiunilu pentru fondulu Marianu, precum si pentru alte mai multe mii florini din fondulu scolasticu central (ba lumea rea vré se scie, că si pentru edificarea bisericii dein Borgo Ziha nu si a datu socotela precum se cade) inse me temu, că totă acestea nu vor place, apoi nice e tempulu „oportunu“; tocmai pentru aceea eugetu a scăpat pre toti de opusetiunea mea, abdicandu, ca si alti barbati sinceri, de la onórea a fi membrulu comisiunei administratorie, retienendu-mi numai dreptul a apela candu va cere lips'a, la a sies'a potere mare cum o numi contele Morny, — la publicitate.

Inainte de a-mi fini inse cuventulu, fie-mi iertatu a-mi face la objectulu litigentu adeverat'a inductiunea fatală, esprimandu-mi voint'a mea si a mai multoru granitieri, cari vremu:

1. Ca presedintele comitetului, se fie alesu, era nice decumul pentru totudeuna legatu de person'a Vicariului.

Acăstă o pretendem in interesulu facutiloru séu capacitatii de abilitate, si in interesulu liberei discusiuni.

Pre langa totă acestea, mai vine la mediuloci si acea impreguiare, că neavendu noi dreptul de a alege Vicariu, ne potem mane poimane tredî cu unu vicariu neromanu, de si coreligionariu.

Inalt'a Cancelaria aulica, revediendo

Si nu-aibi pre nime 'n lume
Ce te-ar compatim,
Si nici unu dulce nume,
De care te-ai lipit!

Tu ti-trădezi națiunea,
Tu limb'a ti-al uitatu, —
Perit'a ilușinea,
Si eu te-am blasphematu! . . .

— Ba nu, ah! limb'a 'nceta,
Pe catu a blasphemă;
Tu anima 'nsiclată,
Ah nu mai sangeră!

Me ierta bietă fiica!
Te rogu pre Dumnedieu;
Tu nu-ai gresită nimica,
Pecatul nu-i alu teu,

Cei carii te creseara,
Aci te-au condamnatu,
Parintii ti-dedura,
Cu viet'a si-unu peccatu.

In sinu-ti ei plantara
Unu sentiu pestilu, strainu;

Si 'n gura ti turnara
Cu lapte si veninu.

Crescuta renegata, —
Romana cum si fi?!

Natiunea-ti defaimata,
Ah! cum se-o poti iubis?!

Tu faci peccate crunte,
Tu ai o culpa grea,
Marcata esti in frunte,
Dar nu e vin'ata,

Blastemulu va lovire
Pre cei ce te-au crescutu,
Si 'n veci se vor caio
De smint'a ce-au facutu.

Căci striga resbunare,
Natiunea, ce-au tradatū,
Si ceriu-i cu 'ndurare
Spre-unu populu insiclatu!

Ostasiulu orbitu.

,Sentiu in giuru de mine o recore lina,
Scumpa Mari ora, unde me conduci? —
Ah! acăstă-i valea de mirozuri plina,
Si oolă păriulu curge printre nuci. —
Mi aducu aminte, cum amblamu odata,
Amendoi de mana pro valcea in susu;
Acolă pre ierb'a verde, rourata
Langa o surfina dragostea ti-am spusu. —

Eramu fericiti!... eu pare că si-acum'a
Vedu faci'a-ti de rose si-ochiulu teu ceresecu!
Esti si-acuma mandra? nu te-a uscatu brum'a,
Brum'a sortii crude ce facu s'orbescu? —
Florile de bruma pieru si se usuca. —
Ah nu vedu,... sum orbu si ranele me doru!
Léga-me dragutia se mi se mai duca
Chinulu, si-asié n'am multu,... in securtă voi
se moru! . . .

— Cum sborau prin aeru glontieledusmane!
Siuerau in giuru-mi; fratii mei cadeau
Toti erau d'unu sangre cu animi romane,

Totii pentru dreptate ca eroi morau! . . .
Patria, dreptate! pentru voi romanu
Si-dă chiaru viet'a, — de ce-i dar hulitu? —
Glontiulu in bataia mi-petrunse sinulu,
Si prin focu de tunuri éca am orbitu! . . .

Prin nuori de pulberu parea că plutesc
Chipulu teu celu mandru, si me animă! . . .
Glontiulu me strapunge, pulserea m'orbesce, —
Si de-atunci prin neguri vedu totu faci'a ta. —
Spune-mi esti frumosă si-acum Mariora? —
Jun'a se innéea de unu greu suspinu;
Etu din ochiu-i vescoiu scapa-o lacrimoare,
Si cu focu o stringe la ranitulu sinu. —

Dupa-unu anu, valceu'a, plina de miros
Cu covore mandre érasa s'a 'nvelitu.
Dar ostasiulu orbu si-amant'a sa frumosă
La-ale sale umbre mai multu n'au venit...
Ei s'au dusu de-aicia, s'au suiatu la stele,
Au lasatu pamentulu ou dorerea sa;
Amendoi s'au dusu din aste neguri grele; —
Colo susu in ceriuri ei se potu vedé!....

statutele, a lasatu afara conditunea, că presidintele va fi totdeauna Vicariu, daca acesta va fi numai granitierul, reducendu totu neconditunatul numai la Vicariu; și éca apoi Dloru unde venim!

Tenierea mea e fundata pe posibilitatea faptelor ce potu se urmedie, — și pe mania convulsivica de a fi eu totu pretiul „natus praesidens.“

Se dice că romanul pana nu parvîne domnul mare, e de o natura democratice; eu nu sciu că acésta asiá e seu ba, dar sciu — pre langa totu cele dise — mi vatema si audiulu, terminulu nuou: „natus praesidens“, faurit nu mai de unadi, — pote de altecum si de aceea, pentru că noi scim, care, unde si cum suntem nascuti.

Se lasam Dloru arburele genealogic si nobilitatea pergamentaria, celor ce o au, si noi se formam aristoerat's talentului si a adeverelor merite. *)

2. Ca in prossim'a adunare a comitetului, se se pasíseca la alegerea unui vice presidente, ca se nu fie membrii comitetului necesitati a umblă ou polari'a a mana dupa Rev. D. „natus praesidens“, carele paresindu adunarea la tota opusetiunea ce nu-i vino la socotela, conditiunea reintorcerea sa de la eliminarea membrilor integrati si oponenti, dupa ce i oparesce mai inainte cu totu epitesele incivile, se nu dicu triviale, care de altecum ar face tota onoreea unor' felii de fintie de piața, numite

3. Sa se medilocescă o drépta impartire a stipendielor, facia cu Borgovenii, cari si dealtcumu (in ori ce respectu) sunt vitregesce tratati.

Aici asiu pote multe dice, dar nu e tempulu oportunu, si voiu tacé, pana candu nu vor incepe a rof albinele, — nu a le Hymetum, foră cele ce produc „disetin'a si napastea.“

4. Fiindu că membrii comitetului, s'au redus numai la inteligint'a aflatore in Naseudu, prin care fapta s'a eschisut satenul de la a sale; se se realéga membrii comitetului, si reformeze acesta, lasandu ca se participe in totu afacerile si satenii, intre care intielegu eu si pe preti.

Motivulu reducerei memorate, se dice a fire acel'a caci satenii fiindu departati, nu vinu la adunarea comitetului, nice că ede pretinsu ca se vina pe spesele loru.

Objectiunea acésta, nu are locu nice de cum, caci cum potem se presupunem numai că granitieri se nu vina, candu e vîrba de sudoreea loru, si de binele loru materiale si inteleptuale?

Noi vedem că ei vinu la Naseudu, eu tota ocașionca, chiar si candu se pusca prafulu numai in ventu!

Se nu facem Dloru monopolu cu bunulu si dreptulu nimenuia, si se nu tutelâmu majoritatea unei populatiuni sanctoase.

Suntomu din destulu dusi pre ghiatia, se nu ne mai ducem si noi ca se nu ne ajunga urg'a lui Dumnedieu si a poporului bravo.

Fondurile nostre nu sunt asiá de slabe, in catu se nu se pote dă membrilor de la sate nisice diurne amesurate. Se le dămu numai, — si efectuva la mai fruifiveru, ca candu i eschidemu de la totu, — mai alesu, daca si siedintele se vor duce cu acea esactitate, care o pretinde santien'a si marimea Iucrului.

Prin totu aceste vom preventi si aspiratiile acelora, cari, ca se nu dee de opusetiune si reforme, vor a reduce comitetulu la 4—6 insi, cari vor fi apoi a buna séma ruditu intre sine, si clientii — boierilor.

Se simu numai drepti domniloru!

Acestea sunt postulatele mele Dle profesoriu gimnasiale si asesorii consistorie Pavlea, precum si a le altor'!

Deocamdata destulu, si remanu

Basilu Buzdug.

Protocolul XXIX.

luat in 23/11 decembre anulu 1866 despre siedint'a ordinaria tienuta din partea directiunei asociajunei nationale de Arad pentru cultur'a poporului romanu, sub presidint'a Domnului directoru secundariu Sigismundu Popoviciu, fiindu de fatia dd. asesori directiuniali Mironu Romanulu, Dr. Atanasius Siandoru, Io-

*) Sunt unii, cari pretindu cu totu pretiul, ca Vicariul locale, se fie totdeauna si „natus praesidens“ alu comitetului, — dar atunci ac debui celu pucinu, postulu de vice presidinte se se conferedie protei greco-orientale din distruptu. Acésta o pretinde dreptatea si fraticitatea!

Éca dar, inca unu motivu, care me indémna pentru „alegera“ presidintului.

ane Bercianu, Emanuil Misiciu, Florianu Varaga, Lazaru Jonescu, Ioanu Popoviciu Descau si notariulu Joane Goldisiu.

251. Sa ceteru si autenticatu protocolul siedintiei ordinarie tienute in 6/18 nov. 1866.

252. Asociatiunea transilvana a transmis asociatiunei nostra aradane două carti a adunariilor sale generale V si VI anu la Abrudu estimpu la Alba Juli'a tienuta.

Determinat:

Se primescu cu multiamita si se predau bibliotecariului.

253. Dr. Atanasius Siandoru perceptorul asociatiunei, din cauza că cei mai multi membri si colectanti cu ocajunea adunarii generale s'au indatinat a-si depură competitiente sale, in catu implinirea cu acuratetia a agendelor perceptorale, dupa esperinta de pana acum'a, trece peste potintele unui individu, cere ca directiunea pe tempulu adunarii generale se lu substituie prin unu perceptor interimalu dintre membrii directiuniali.

Determinatiune:

Cererea acésta din motivele atinse incuvintiendu-se, de perceptorul interimalu se denumește Ioane Goldisiu, a-vendu Dr. Siandoru jurnalulu perceptiuniei de pana acum'a a-lu incheiat.

254. Cu privire la agendele directiunei spre a poté directiunea produce adunarii generale despre activitatea sa de peste anu resultatulu recerutu, s'a propus a se tiené pana la adunarea generale in totu dilect' siedintie, si membrii directiunei se se indrumăde a reporta despre agendele cu care deschisit se vor insarcină.

Determinat:

Propunerea acésta primindu-se, se otarește in totu di dupa mediadi a se tiené siedintia directiunala, totu de odată cu J. Popoviciu Descau i se incre-dintieza compunerea programului, a-vendu acel'a de locu a-lu dă se se tiparăsa si despre resultatul in siedint'a mai de aprope se refereze; dlu Lazar Ionescu s'a indrumat a compune si respective incheiat reportulu generalu si in siedint'a in 25 decembrie la 3 ore d. m. tie-nenda se-lu substerna directiunei; dominulu directoru secundariu si de odata presiedinte alu directiunei primindu pe sine sarein'a de a se ingrigi despre loca-tatea pentru adunarea generala, se róga că resultatulu in siedint'a de mane (24) se-lu aduca la conoscentia; in urma se-natulu orasului l. r. Aradu e a se incu-noscentia despre terminulu adunarii.

255. D. Lazaru Ionescu a primitu de la dlu Sigismundu Borlea o dechiaratiune despre unu capitalu de 100 fl. v. a. cu care se deobliga o data pentru totu de una, transmitindu de odata 5 fl. ca interesu anualu.

Determinat:

Se ie la conoscentia si cei 5 fl. se predau perceptoratului.

256. D. Georgiu Popescu protopopulu Siriei oa colectante tramite o lista cu 47 de dechiaratiuni de la eci ce voiesc a fi membrii asociatiuncii pe trei ani urmatori; mai de parte au intratu dechiaratiuni cu diferite oferturi de la Mironu Romanulu, Emanuil Misiciu, Ioane Dogariu, Nicolau Filimonu, Demetru Ionescu, Ioane Dobosi, Svetozaru Petroviciu; de la colectantele Nicolau Ardeleanu 9 dechiaratiuni si bani incassati de la membrilor asociatiuncii 11 fl. v. a.; de la domnulu Gligor Mladinu parochu in Curticiu 5 dechiaratiuni; de la dlu Grigorie Serbu capelan castreusu 2 fl.; de la Nicolau Poinariu parochu 4 fl.; de la colectantele D. Moise Grosescu 5 dechiaratiuni; de la D. Moise Boesianu list'a aloru 31 membri acaror'a dechiaratiuni le-su substernata mai nainte; de la D. Georgiu Nedelco colectante 9 dechiaratiuni si 87 fl. bani gata.

Determinat:

Dechiaratiunile se predau notariului spre tienerea in evidintia, éra bani-gata se transpun la perceptoratu.

Conferat si autenticat de Ioane Gol-disiu m. p., notariu.

Economia.

Tergulu de Viena.

Pretiurile sunt stabile, precum le aretam in raportulu din urma, la care provocam cu acum'a fora a-lu reproduce. O schimbare se ascopă numai cu incepul septemanei ce vine dupa ce navigatiunea pre Dunare, — intrerupta de timpulu iernei — si va luá érasa cursul seu.

Temisiéra, 1 febr. 1867.

(Reportulu de septemana a Loidului din Temisiéra.) — Cercarea rea a bucatelor duréza inca neintrruptu, grâul suferă in decursul acestei septemani scadere si mai mare in pretiu, de cate 10—15 cr. la metiu avandu si trecere prè slaba.

Se vendura 8000 meti de la Detta 88/89 fl. cu fl. 6.50 si 5000 88/89 din locu cu fl. 6.65. In tergulu de astazi de septemana veni multu grâu, trecu cu 6.40—6.60 cr.

Cucurudiul se cumpără cam 20.000 meti pentru fabricie cu fl. 3.65—3.75. Cele lală ce reale nu dau negotiu.

Notam:

Grâu 87/88 fl. 6.40—6.45, 88/89 fl. 6.50—6.60; 89 fl. 6.50—6.70. Secară 78/80 fl. 4.50—4.60. — Cucurudiul nou fl. 3.60 — 3.65. — Ordial 68/70 fl. 3.60—3.70. — Ovesul 46/48 fl. 2 de metiu.

San Nicolau-Mare 31. Ian. 1867.

Scumpetea grâului la noi e mare, singul 13—14 fl. v. a; cucurudiul (porumbulu, papusioiu) 8 fl; ordialu 6 fl. 50 cr; secară 6 fl. 50 cr. — 7 fl. v. a.

Timpulu e caldu si pliosu. Semenaturele sunt forte frumose.

Agricultor.

VARIETATI.

Escriere de premie literarie. Ceva despre Almanacul „Fenice.“

Daruindu Spect. D. Gregorius Szarkán, guvernatorul dominiului episcopal de Beiusu Societatiui suscrise 6 galbeni pentru premiera celor mai bune operate literarie, catra cari mai adaugandu R. D. Ioanu Horváth protocolistu diocesanu 2 galbeni, ce i castigă in seminarulu teologicu de Pest'a la unu concursu literariu, — Societatea, conformu decisiunii sale din siedint'a VIII. tienuta la 27. Ianuarie a.c. cu acésta scrie conoursu, si anume:

a) Trei galbeni pentru novel'a cea mai buna, carea trebuie se fia celu pucinu de doue cole in tipariu, si de va fi mai lunga, se nu pestreca patru cole tiparite. Se va preferi — ceteris paribus — novel'a, ce va tracta vre unu obiectu din istoria natuunale.

b) Doi galbeni pentru a dou'a novel'a mai buna.

c) Trei galbeni pentru poesi'a cea mai buna. Se va preferi — ceteris paribus — balada si naratiunea poetica.

Concurintii au de a strapune operatele sale, scrise curat, si provediute cu o epistola sigilata, carea se continea devis'a (motto) si numele autorului la suscrisulu conducatoriu celu multu pana la serbatorele sanctororul Pasce ale noastre, cari voru cadé in 28/16 Aprile.

Operatelo incurse se voru eriteca prin barbatii competenti. Resultatulu se va publica la tempulu sen.

Acestu anunciu lu-aduceam la publicitate mai vertosu pentru incunoscintiarea membrilor esterni ai Societatii, potendu concurge si ei la premiele eserise.

Profitam totu odata de ocasiunea acésta, a face cunoscutu onoratului publicu, că tiparirea almanacului nostru „Fenice“ curge neintrruptu, si asicur, amesurat u promisiunii facute, speram a poté incepe spedarea exemplarilor prenumerite celu multu in 10—15 Februarie.

Ne adresamu dara inca odata catra on. publicu, rogandu pre toti binevoitorii nostri a grabi cu prenumeratiunea; era P. T. domni, carorul le-amu transis exemplarile din pucinile cole de prenumeratiune, ce amu tiparit, se binevoiesca a lucra pre la cunoscutii Domnicii Loru pentru sprinirea calduroasa a Almanacului nostru si abonamintele adunate a le strapune catu mai curendu conducatoratului suscris.

Pretiulu pentru Austria 1 fl. v. a pentru România 4 sfanti. De la 10 exemplare se da unul gratuit.

Datu in Oradea-mare din siedint'a VIII. a Societatii de lectura a junimii române de la scolele oradane, tienuta in 27 Ianuarie 1867.

Lustinu Popescu m. pr. Elia Traila m. pr. conducatoriu. notariulu coresp.

Invitat la balulu,

care se va tiené in folosulu „Alumneului român naționale din Timisiéra“ spre ajutorarea studintilor lipsiti

in 14/26 ianuarie 1867

in Temisiéra la otelulu „Tigrul“ din suburbiiul Fabriciu.

Pretiulu unei bilete de intrare pentru o familie 3 fl. v. a. Pretiulu unui bilet de intrare pentru o persoana 1 fl. v. a.

Totu binevoitorii institutului acestui național si filantropi sunt rogati a participa la balulu acesta. Bilete de intrare se potu cumpără seu la Revdss. dnu Mel. Dreghieciu protopresbiteru in Timisiéra N. 144, unde sunt a se adresă si contribuirile marinimoase, — seu in sér' a balului la cassa.

Temisiéra in 1 ianuarie 1867.

Comitetulu provisoriu alu „Alumneului român naționale din Timisiéra.“

= O familia de gefuitori. Preicum ceteru in foile straine, in 26 jan. la 7 ore de manetia in Brasovu sa esecutatu pedepsa de moarte a supr'a lui Nagy Lajos din Gyergyoremete, pentru crim'a de gefuire patrata. Vinovatul, in etate de 35 de ani, si-trage originea din o renomita familia de gefuitori. Mosiulu seu si 2 frati ai sei au perit in spendiuratori. Tatalu seu e in temnitie de la Gherla.

= Unu vîforu străordinariu a domnit in 27 jan. la Apolda (Prusia), care facu multe daune, dar si unu esecutiu micu, caci gasindu vîforul in curtea calei de feru la Apolda nisice carutie incarcate cu vite, — foră de locomotivu, le mană pana la Küsen unde se finesce calea de feru.

= Franciscu II regel de Neapole se bucură de sprinjulu Spaniei care ceru de la curtea de Florentia incetarea secestrului de pre bunurile fostului domitoriu neapolitanu. Dupa timpu mai indelungat, negotiatuile ajunsera acum'a la acelu stadiu că Itali'a denegă incetarea secestrului pana ce Franciscu nu va renunța formalmente la totu pretensiunile la tronul de Neapole.

= Ceteru in „Ordinea“ că oficirii reg. 5 de linia au adunatu pana acum'a 150 de galb. cu scopu de a forma o biblioteca militara ce va fi la despusestiuene regimentului.

O patit'o furulu. „Hon“ spune că unu jocatoriu cu ursi era in cale catra orasulu Esseg in Croati'a. Intr'unu satu intarsitase ceva prè multu la birtu, si candu pleca, intalni unu omu pre cale care l'asecură că nu va se ajunga in ace'a di la orasul, deci va fi mai bine se returne la birtu, unde i se va face locu si ursilor. Ascultă suatulu si returnă. Ursii fura asiedati intr'o cocina, de unde se luara patru porci grasi si se mutara intr'o camera. — Dupa mediu noptii venira patru furi la cocina, presupunendu că porci sunt totu acolă. Unulu intră, dede la intunericulu peste unu ursu, care se scola si-lu imbratisă cam aspru, in catu furulu strigă: „Vai că m'a prinsu porculu, cureti nu me lasati.“ Intră alu doile furi de ajutoriu, dede preste cel'a lală ursu si mai voinicosu, care scia imbratisă si mai bine, in catu acestu furu din respoteri se valetă si strigă că l'omora porculu. Cei lală duoi furi, spariți, o luara pe pieioru. La stat'a larina, desceptandu-se eci